

PRZYRODA

Klasa czwarta

SPOSOBY POZNAWANIA PRZYRODY

- Uczeń:
 - opisuje sposoby poznawania przyrody, podaje różnice między eksperymentem – doświadczeniem a obserwacją;
 - podaje nazwy przyrządów stosowanych w poznawaniu przyrody, określa ich przeznaczenie (lupa, kompas, taśma miernicza);
 - podaje przykłady wykorzystania zmysłów do prowadzenia obserwacji przyrodniczych;
 - stosuje zasady bezpieczeństwa podczas obserwacji i doświadczeń przyrodniczych;
 - wymienia różne źródła wiedzy o przyrodzie;
 - korzysta z różnych źródeł wiedzy o przyrodzie.

ORIENTACJA W TERENIE

- Uczeń:
 - opisuje przebieg linii widnokręgu, wymienia nazwy kierunków głównych;
 - wyznacza kierunki główne za pomocą kompasu oraz kierunek północny za pomocą gnomonu i wskazuje je w terenie;
 - podaje różnice między planem a mapą;
 - rysuje plan różnych przedmiotów;
 - wykonuje i opisuje szkic okolicy szkoły;
 - odczytuje informacje z planu i mapy posługując się legendą;
 - wskazuje na planie i mapie miejsce obserwacji i obiekty w najbliższym otoczeniu szkoły;
 - korzysta z planu i mapy wielkoskalowej podczas planowania wycieczki;
 - wyjaśnia zależność między wysokością Słońca a długością i kierunkiem cienia;
 - opisuje zmiany w położeniu Słońca nad widnokręgiem w ciągu doby i w ciągu roku;
 - wskazuje w terenie oraz na schemacie (lub horyzontarium) miejsca wschodu, zachodu i górowania Słońca w ciągu dnia i w różnych porach roku;

POGODA, SKŁADNIKI POGODY, OBSERWACJA POGODY

- Uczeń:
 - wymienia składniki pogody i podaje nazwy przyrządów służących do ich pomiaru (temperatura powietrza, zachmurzenie, opady i osady atmosferyczne, ciśnienie atmosferyczne, kierunek wiatru);
 - odczytuje wartości pomiaru składników pogody stosując właściwe jednostki;
 - prowadzi obserwacje składników pogody, zapisuje i analizuje ich wyniki oraz dostrzega zależności;
 - podaje przykłady opadów i osadów atmosferycznych oraz wskazuje ich stan skupienia;

- podaje przykłady zastosowania termometru w różnych sytuacjach życia codziennego;
- nazywa zjawiska pogodowe: burza, tęcza, deszcze nawalne, huragan, zawieja śnieżna i opisuje ich następstwa;
- opisuje zasady bezpiecznego zachowania się podczas występowania niebezpiecznych zjawisk pogodowych (burzy, huraganu, zamieci śnieżnej);
- opisuje i porównuje cechy pogody w różnych porach roku.

JA I MOJE CIAŁO

- Uczeń:
 - wymienia układy budujące organizm człowieka: układ kostny, oddechowy, pokarmowy, krwionośny, rozrodczy, nerwowy i podaje ich podstawowe funkcje;
 - wskazuje na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów;
 - opisuje zmiany zachodzące w organizmach podczas dojrzewania płciowego;
 - wymienia podstawowe zasady ochrony zmysłów wzroku i słuchu;
 - bada współdziałanie zmysłu smaku i węchu.
 - opisuje podstawowe zasady dbałości o ciało i otoczenie.

JA I MOJE OTOCZENIE

- Uczeń:
 - proponuje rodzaje wypoczynku i określa zasady bezpieczeństwa z nimi związane;
 - opisuje drogi wnikania czynników chorobotwórczych do organizmu człowieka, opisuje sposoby zapobiegania chorobom;
 - podaje przykłady przedmiotów wykonanych z substancji sprężystych, kruchych i plastycznych i uzasadnia ich zastosowanie w przedmiotach codziennego użytku;
 - interpretuje oznaczenia substancji szkodliwych dla zdrowia: drażniących, trujących, żrących i wybuchowych;
 - podaje zasady zachowania się i udzielania pierwszej pomocy w wypadku ugryzienia, użądlenia, oraz spożycia lub kontaktu z roślinami trującymi;
 - rozpoznaje rośliny trujące oraz zwierzęta jadowite i inne stanowiące zagrożenie dla życia i zdrowia.
 - prezentuje podstawowe zasady opatrywania uszkodzeń skóry;
 - wyjaśnia, co to są uzależnienia, podaje ich przykłady i opisuje konsekwencje; uzasadnia, dlaczego nie należy przyjmować używek i środków energetyzujących oraz zbyt długo korzystać z telefonów komórkowych;
 - odszukuje na opakowaniach oznaczenia substancji szkodliwych dla zdrowia: drażniących, trujących, żrących i wybuchowych i wyjaśnia ich znaczenie;
 - opisuje zasady zdrowego stylu życia (w tym zdrowego odżywiania się).

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE NAJBLIŻSZEJ OKOLICY

- Uczeń:
 - rozpoznaje składniki przyrody ożywionej i nieożywionej w najbliższej okolicy szkoły;
 - rozpoznaje główne formy ukształtowania powierzchni w najbliższej okolicy szkoły i miejsca zamieszkania;

- tworzy model pagórka i doliny rzecznej oraz wskazuje ich elementy
- rozpoznaje skały występujące w okolicy swojego miejsca zamieszkania;
- rozróżnia wody stojące i płynące, podaje ich nazwy oraz wskazuje naturalne i sztuczne zbiorniki wodne;
- wymienia i opisuje czynniki warunkujące życie na lądzie oraz przystosowania organizmów do życia;
- rozpoznaje i nazywa pospolite organizmy występujące w najbliższej okolicy szkoły;
- podaje nazwy warstw lasu, porównuje warunki abiotyczne w nich panujące; rozpoznaje podstawowe gatunki roślin i zwierząt żyjących w lesie oraz przyporządkowuje je do odpowiednich warstw lasu; wymienia zasady właściwego zachowania się w lesie;
- odróżnia organizmy samożywne i cudzożywne, podaje podstawowe różnice w sposobie ich odżywiania się, wskazuje przystosowania w budowie organizmów do zdobywania pokarmu;
- rozpoznaje pospolite grzyby jadalne i trujące, opisuje znaczenie grzybów w przyrodzie i życiu człowieka;
- obserwuje i podaje nazwy typowych organizmów łąki i pola uprawnego, podaje ich znaczenie dla człowieka;
- określa warunki życia w wodzie (nasłonecznienie, zawartość tlenu, opór wody) i wskazuje przystosowania organizmów (np. ryby) do środowiska życia;
- rozpoznaje i nazywa organizmy żyjące w wodzie.

KRAJOBRAZ NAJBLIŻSZEJ OKOLICY

- Uczeń:
 - wskazuje w terenie składniki środowiska antropogenicznego w najbliższej okolicy;
 - rozpoznaje w terenie i nazywa składniki środowiska antropogenicznego i określa ich funkcje;
 - określa zależności między składnikami środowiskami przyrodniczego i antropogenicznego
 - charakteryzuje współczesny krajobraz najbliższej okolicy;
 - opisuje dawny krajobraz najbliższej okolicy, np. na podstawie opowiadań rodzinnych, starych fotografii;
 - ocenia zmiany zagospodarowania terenu wpływające na wygląd krajobrazu najbliższej okolicy;
 - wyjaśnia pochodzenie nazwy własnej miejscowości;
 - wskazuje miejsca występowania obszarów chronionych, pomników przyrody, obiektów zabytkowych w najbliższej okolicy, uzasadnia potrzebę ich ochrony;
 - ocenia krajobraz pod względem jego piękna oraz dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego „małej ojczyzny”.